

Abonnement pour un an
300 piastres

Edition spéciale 500 piastres

Adresse:

"IDJTIHAD,, Constantinople

Téléph. St. 865

XXI ème ANNÉE

15 Avril 1926 — No 202

اجتہاد

IDJTIHAD

علمی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [۲۴ نسخہ]

بورکیا ایچون ۲ ، خارج ایچون
۳ ، اعلا کاغذ لیسی ۵ ایرادر .

ادارہ خانہ سی :

جفال اوغلندہ « اجتہاد ٹوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی برنجی سنہ

نومرو ۲۰۲ - ۱۵ نیسان ۱۹۲۶

آداب معاشرت

۳

آداب طعام

مرحوم منیف پاشا، «بر آدامك درجه مدینتی، تربیه و سویه سنی آكلامق ایچون اونسكه بر دفعه بر طعام سفره سنده بولونماق كافیدر» دیردی. مرحومك یردن كوكه قادار حق واردر: غداپارچاسنی حامل اولان قاشیق باخود چاتال داها آغزه تقرب ایتمه دن اول آغزینی بر قاریش آچان و آغزینه لقمه نی آلدقدن صوكره دوداقلری قابالی اولماق سزین آغزینی شاپیردان اراق چیکنه یین، دوداقلری دائماً قابالی اولاراق لقمه نی چیکنه می بیلمه یین و صیجاق بر چوربانی اوفله یرك صوئولمایه چالیشان آدام، بالطبع تربیه سزدر، وحس و ذوق سلیم، سویه سی یوكسك ذواتك بولوندیغی سفره ده بولونمایه غیر لایقدر. قهوه می، سودی، چایی، چوربه نی هوپورده تهرك ایچین بر آدامك حضوری استكرامه انكیزدر. سفره اوكننده اوطورانك دیرسكلینی سفره اوزه رینه قویماسی آداب طعامه مخالفدر. قول، یاریسنه قدار، داها ایسی یالکزالر، سفره اوزه رینه قونوله بیلیر.

پچته دائماً دیز اوستنه و هرقاتی آچیلما یاراق، اوتوسی بوزولما یاراق قونولماق لازمدر؛ پچته نی تماماً آچاق و براوجنی یلكك آره سنه صوئولماق نازك و یوكسك تربیه لی كیمسه لرك یاپاجنی بر شی دكلدر. هله سفره ده، اثنای طعامده و یا طعامدن صوكره پچته ایله آغز سیلمك قدار آداب طعامه مخالف بر حرکت یو قدر. سفره كرده پچته ایله آغزینی سیلین بر طعام آرقاداشی، ذوق زیره كزه اكراه حسی شوراسنی نظر دقته عرض ایتمه لیدر، كه مستبدك زارلری او صورته اعمال اولونمشدر، كه یوز بیك دفعه آتیلما ده آنجاق بر دفعه جفت كتیر یله بیلیر. بو وجهه له عالیجناب حكمدار، زندانك طولواولدیغی و ثروتلرینك نادرا آیلندیغی كورمك ذوقله ذوقیاب اولور. ای فانی لر! بوسلطان سرك اللهكزدر؛ خزینه لری جنتدر؛ زندانی جهنمدر؛ زارلرده سزده در؛ سزلرده بو زارلرله اوینامه یه مجبور ایدیلنلر سكر. [مهلیه].

القا ایدر. پچته، دیزلر كزك اوكنه ازقضا دوشه بیله جك اكمك اوافاقلرینی و یا بر دامله صوئی آیاغكزك آلتنده کی خالی و یاخود پاركه اوزه رینه قدار ایتمه مانع اولماق ایچوندر. پچته نك بر یانی یمك طباغلك آلتنه صوئولماق ده مغایر آدابدر. انسانك دوداقلری یاغلاندینی و بونی ازاله ایتمك ایسته دیکی زمان كوچوك بر اكمك پارچه سی ایله بو ایشی كورور و دوداقلرك اوزه رندن كمال زاكته كچیریلن بو كوچوك اكمك پارچه سی آغزه قونولوب یینیلیر. چتال خدمتی ییچاغه كوردورمك یعنی ییچاقله آغزه یمك كوتورمك معیوبدر. ذاتاً چتال واركن ییچاقله یمك یمه نك ذوق سزلكی آشكاردر. بعضی كیمسه لر سفره یه اوطوردو قلی وقت اوكلرنده کی چتال، ییچاق و قاشینی و طباعی پچته ایله سیلرلر. بو حرکت تربیه و ذوق سلیمه مخالفدر. نهو صاحبك تمیزلكندن شبهه ایتمه یی كوستیرر و صاحب خانه یه قارشى قابالق اولور. یمك ینلكدن صوكره، پچته نك آچیلماش قاتلری كمال اعتنا ایله حال اصلیسنه كتیر یله رك سفره نك اوزه رینه براقلیر.

صو اجمرك: بر باردق صوئی نفس آلمادن بر دفعه ده ایچمك قبادر؛ بر باردق صو، لاقس ایکی دفعه ده ایچیلما لی و آرده بر نفس آلمالی در.

سفره ده قالمق: اكر، مدعو ایسه كز خانه صاحبندن اول سفره دن قالمق پك فنا بر حركتدر. نهو صاحبك ده هر كس یمكنی ییتیرمك سزین سفره یی تيك ایتمه سی غیر وارددر.

طباغه یمك قیماق: طباغه یمك آلیركن طباغه ته كبی پلاو و سارمینی پیغماق آدابه و ذوق سلیمه منافی در؛ عینی مقدار طعامی ایکی دفعه ده آلماقده باس یو قدر. طباعی اكمكه سیلمك و ایچنده یمك نیمه مش كبی بر حاله كتیرمك تربیه سزلك اثریدر.

میره آلام: تربیه سی ناقص بض كیمسه لر اوكلرینه بیوك میوه طباعی ایچنده كتیریلن میوه لرك بر چوغنی انه آلیر، صیقار، براقیر، نهایت بر دانه سنی انتخاب ایدر، طباغه كوتورور؛ بو غایت فنا بر حركتدر زیرا سرك الكزك تماس ایتدیکی میوه یی دیگر بری آلامق

اوزه رینه قویماق . صیجاق لقمه یاخود مشروب اوزه رینه،
صوئوماق ایچون، اوفله مک .

۳ — یمک یرکن دوداقلری قابلی بولوندورماق
و آغزی شاپیرداتماق .

۴ — طعام اثناسنده و طعامدن صوکره و چای
سفر دسند پچه ته ایله آغز سیلمک [آداب طعامه الکیزاده
مخالف و الکیزاده مردود اولان تربیه سزلک بودر .]

۵ — میوه طباعندن میوه آلیرکن بر قاچ میوه یی ال
ایله معاینه ایتدکدن صوکره بر دانه سنی آماق .

۶ — مدعو بولونولدینی زمان ، نه وصاحبندن اول
سفره دن بلا معذرت قالماق .

۷ — چتال وظیفه سنی بیجاغه کوردورمک ، بیجاغه
آغزه یمک کوتورمک .

بو صایدیقلر مز، آداب طعامه الکیزاده مخالف واکراه
انکیز اولان حرکتلر در . سفره ده ، دارغین کیی صوموروق
بر چهره ایله هیچ بر سوز سویله مەمەک و یاخود متدایاً
کوه زمەک ایتمک کیی ، ذوق سلیمک و عقل سالمک
کندیلکندن معیوب بولایله جکی بر چوق مناسبتسز لاکر
واردر .

آوروپا و آمریکا ایله یعنی متمدن ، ذوق و تربیه لری
یوکسلمش ملتله تماسمز چوغالیور . بونلرک سفره لر نه
یادعوتلی اوله رق یاخود نه صاحب اولاراق بولونیوزر .
آداب طعام ایله الفتنسز کورونمە مەیه دقت ایتمە یز .
حقمزده فنا حکملر و یرمه سینلر . رجال علمیه دن پک
عالی مقام بر ذاتک ، وکلا سفره سنده ، موزی قابوغیله
بییدیکی و چتال ایله دیشنی قاریشیدرینی کورولمشدر .
ینه موقع اجتماعیه یوکسک بر وطنداشمزک یوکسک
ذواتک مدعو بولوندینی بر سفره ده آغیر و پک ایی جنسندن
کتن پچه ته ایله علی الدوام آغزینی سیله رک کوزلم پچه ته یی
یاغه بوغدقدن صوکره الی ییقامایه کیدرکن بو پچه ته یی
اوموزینه آناراق ، الی ییقادقدن صوکره ، کیرلتش
اولدینی بو پچه ته ایله الیرینی سیلیدیکنی و بوروشوق، ایصلاق

غزل

دکلی کوکازک دردی قابل تشخیص
بولنمز اولدیمی ایواه چاره تخلیس
طبیب حاملی صورمه اولور مدار فتور
کچیردیکم بتون آلامی ایلسم تلخیص
نصیب اولق ایچون رهگذار عشقمده
تولدیم بکا هپ ایلش کدر تخصیص
دکلیدر اوتناسب ، اوشعر کل اندام
ایدن بو آتش هجرانی دم بدم تحریر
ایناما ، دامنه دوشمه یاقار ، ییقار کوکلی
کین عشویه کیرمش او حسن و آن حریر
علی حکمت

ایسته مەیه بیلیر . نیتە کیم سزده ده بو حس واردر ؛ شو
حاله کوزکزه انتخاب ایتدکدن صوکره الکیزی اوزا .
تدیغکمز میوه یی آمالیسکمز . بونی یایمیان کیمسه سفره
آرقاداشلرینک یاننده در حال کوجولور و حقنده حرمت
آزالیر ؛ پرزوله یی کیکنندن طوتارق دیشیله پارچالایارق
یمکده غیر مقبولدر بو صورت اکل انجاق طاووق ،
بیلدیرجین اتی یرکن جائز کوروله بیلیر .

اوافق کیمکلی ، یاخود ، مثلاً ویشنه خوشابی
یرکن بونک چکر دکلیزینی طباعه ، توکورورکی ، دوغرودن
دوغرویه آغزدن دوشورمک مغایر تربیه در . بونلر
دوداقلره قادار کوتورولمش اولان چاتال اوزه رینه براقیلیر
و چاتال واسطه سیله طباعک بر کنارینه قونولور ؛ ذاتاً
کیمک ، چکر دک ، قیلچیق کی فضلات طعامی قویمه یه
مخصوص و اصل یمک طباعندن آیری کوجوک بر طباق
متناولک اوکنده بولوندورولور . طباعنه ییه مەیه جکی قادار
فضله طعام آماق و طباقده بر افاقده آج کوزلولکه دال
و عیب در . یمک یاواش یمەلی ولقمه یی ایی چیکنه مەلی در .
هضم ایچون ده بولزمدر . آداب طعامه منافی و تربیه سزلک
اولان باشلیجه فعل و حرکتلری اجمال و تکرار ایدم ؛

۱ — صیجاق مشروباتی هوپورده تهرک ایچمک .

۲ — قوللرینی دیرسکلره قادار یمک ماصه سنک

بختیار پرنس

بختیار پرنسك هيكل شهرك اك يوكسك برينده ، كوچك برستون اوزرنده ایدی . اوستی آلتوندن خانم آلی یارقلرله اورتولو ، كوزلی بارلاق ، یشل صافیرلردن یاییلمشدی قلنچنك قبضه سنده بیوك بر قمری یاقوت قونمشدی . اونی هرکس بکینیردی .

صنعت آشنا کورونمك غیرتنده اولان برلده اعضاسی اونا :
— بربلغوان قدر کوزلدر دیدی . فقط کندیسنه پراتیک آدم دینله جکندن چکینرک درحال

— یالکن کوزلدر . آما فاندلی دکلدر . جله سنی علاوه ایتدی . حقیقه ده فاندلی دکلدی . باغیره رق ایک کندیسنه ویرله سنی ایستین چوجقنه حساس بر آنته :

بچین سن بختیار پرنسدن اوزنك آلمیورسك ؟ بختیار پرنس هیچ بریشی باغیره رق ایسته مردی . دیدی بر باشقوسی کوزل هیکله باقار :

— ممنوم که دنیاده نائل اولق ایسته دکلی هیچ برشی قالمیان تام سعادتله مسعود انسانلر کوریورم . دییه میریلداندی . کلسادن چیقان و بیاض یلکیرینك اوستنه پارلاق مکتب الیسه لرینی کییهن اوکسوز چوققلر :

— اونك یوزی حقیقه بر ملکه بکزه یور . دیدیلر . ریاضیه معلمی :

— ملکی نروده کوردیکیز که بکزه تیورسکز ؟ دیدی . چوققلر :

— اوح رؤیایمزده کوریورز . دیدیلر . ملق قاشلرینی چاتدی . وکندیلرینك رؤیا ایله مشغول اومالارینی خوش کورمه یین برسیا طاقیندی .

بر کیجه برکوچک قیرلانفیج شهره دوغرو اوچدی . آلتی هفته اول ارقداشلری مصره کیتمش فقط اوکری قالمشدی . اوسازلرك اك كوزلته عاشقیدی . ایلك بهار ابتدالزنده بیوك ، صاری برکلبکی تعقیب ایدرك نهرک اوزرنده اوچارکن او سازه راست کش واونك اوزون بویولاندامنه مجلوب اولوب قونوشمق ایچین قالمشدی . اونا

و بر باد برحاله سفره نك اوزره نینه آتدیغنی کورمش و یار و اغیارك حضورنده خایلی صوئوق تر دولمشزدر .

مدنی لرك آداب معاشرتیه مطلع اولماق مین و بو آدابه رعایت ایتمک مین مدنی و یوکسك ذوات ایله تماسه کله مک اولادر . آغز شاپیرداتاراق یمک یمه یی و صیجاق مشروباتی هوپورده تهرک ایچمه یی - بغیر حق - سنت شریفه عد ایدنلر عربستان چوللرنده یاشامالی ؛ ذوق و حسی نراحت و رقت کسب ایتمش مدنی انسانلرله بر سفره ده بولونما یه اهتم ایتمک لطفنده بولونمالیدرلر .

— سزی سوملی مییم ؟ دیمش و سازلر اکیلرک دریندن سلاملا مشلردی . اومان قیرلانفیج اطرافلرنده اوچش و قنادلرله صولری چیزه رك اوستنده کوش ایزلر آچمشدی . بو حرکتلری بر نوع اعلان عشق اولوب بتون یاز مدتجه دوام ایتمشدی . دیگر قیرلانفیجلر :

— بو کولونچ بر عشقدر بوساز هم متالیکیز هم ده چوق غلبه لقی بر عائلیه منسوبدر . دییه جویلد اشدیلر . حقیقه نهر باشدن باشه قامیشلرله اورتولو ایدی . وقتا که صولک بهار کلدی ؛ بتون قیرلانفیجلر کیتدیلر . کندیسنی یالیکز بولان سودالی قیرلانفیجك محبتی صووودی :

— بو ساز قونوشمق یلمیور ، حتی صداقتندده امین دکلم ؛ چونکه او دایما روزکارلرله ده سویش یور دیدی حقیقه روزکارلر آسیدیکی وقت ساز اونا نازلی التفاتلرینی آرتیریوردی . قیرلانفیج :

آکلا یورم که او بورادن آیرله مایه حق حالبوکه بن سیاحتی سوه رم . وبی سوه نده بئله کلکی ایسته ملی در . دیه دوشوندی . نهایت :

— بئله کلک ایسترمیک دییه صوردی . فقط ساز کندی یوردینه چوق مربوط اولدیغی ایچین یالیکز باشی صالادادی . قیرلانفیج :

— سز بئله اکشیدیکز . بن اهراملره کیدیورم . اللهه ایصارلادق دییه اوندی و کیتیدی بتون کون اوچدی و کیجه لین شهره کلدی .

— نروده بر سپر آراملی می ؟ اومارم که شهر بی مسافر ایتمک ایچین حاضرقلر یایمشدر . دیدی . ودرحال کوچك ستونك اوزرنده کی هیکلی کوردی .

— اورایه قونه می . موقعی کوزل ، هوایی ده چوق تمیز دیدی . و دوغریجه کندیسنی بختیار پرنسك آیاقلری آره سینه آتدی . اطرافنی کوزدن کچیردکنصوکره کندی کندیسنه یواشجه :

— آلتوندن بر اودام وار دییه بولیندی . و او بومق ایچین حاضرلاندی . فقط باشی قنادینك آتته آلبوده اوقویه دالیدی زمان اوزرینه ایریجه برصودامله سی دوشدی . قیرلانفیج — نه تحف شی کوکده هیچ بر بولوط یوق ، ییلدیزلر کاملاً آچیق و بارلاق ؛ بونه یاغموری در ؟ شالی آوروپا اقلیمی جداً تحف ؛ کرچه سازلر یاغموری سوه رلر فقط بوصرف کندی خودکام کیقلری ایچیندر . دییه بولیندی . درحال اوزرینه بردامله داها دوشدی . قیرلانفیج :

— بر هیکل یاغموره سپر اولمدقنصوکره . نه یه یارار ؟ کیدوب برصوبا دلینکی آرایه می دیدی و اوزاقلره اوچوب کیتمه قرار ویررکنرکندا لرینی آچادن براونچی دامله ده دوشدی . اوزمان یوقازی به باقی . نه کورسون ؛ ؟ بختیار پرنسك کوزلی یاشلرله دولمشدی . کوز یاشلری آلتون یناقلرینك اوزرندن سوزولوب آقیوری . ایک ایشیققلری آلتنده اونك چهره سی اوقدر کوزلدی که قیرلانفیجی مرجه نلی برحس صاردی . و اونا :